

MEMORIE VAN TOELICHTING

I. ALGEMEEN

1. Inleiding

1.1 Aanleiding

Dit wetsvoorstel strekt tot wijziging van de Wet wapens en munitie (hierna: Wwm) en de Flora- en faunawet. Aanleiding is het feit dat gebleken is dat het huidige stelsel van bevoegdheidsdocumenten voor het bezit van vuurwapens en munitie nog onvoldoende veiligheidsmechanismen bevat ten aanzien van de vraag of iemand een wapen blijvend kan worden toevertrouwd. Dat vraagt om aanvulling. De in dit voorstel belegde wijziging in het stelsel ter beheersing van legaal wapenbezit strekt er toe verdergaand te waarborgen dat legale wapens alleen in handen komen en zijn van diegenen die met de vergaande verantwoordelijkheid die wapenbezit, en dan met name van vuurwapens, met zich brengt, kunnen omgaan. In 2012 hadden in Nederland ongeveer 70.000 mensen een particulier wapenverlof of jachtakte. Samen bezaten zij bijna 168.000 wapens. Ieder wapen levert, in handen van iemand die daar niet geschikt voor is, potentieel risico op voor de samenleving. Een tragisch voorbeeld van hoe zaken in dat kader mis kunnen lopen is het schietincident in de gemeente Alphen aan de Rijn in 2011 geweest, waarbij zes mensen zijn doodgeschoten door iemand die legaal in het bezit was van wapens.

Wapenbezit door particulieren is onder de Wwm alleen mogelijk als zij voor het voorhanden hebben van een wapen een redelijk belang hebben. Het uitgangspunt in de Wwm is altijd geweest dat niet gauw zal aangenomen worden dat een redelijk belang het vordert dat een particulier een wapen voorhanden heeft. Beoefening van de schietsport kan een redelijk belang opleveren. Hetzelfde geldt - voor bepaalde wapens - voor bestrijding van wildschade overeenkomstig de Flora- en faunawet. In de Circulaire wapens en munitie 2014 is geregeld in welke gevallen en onder welke voorwaarden er sprake is van een 'redelijk belang' als bedoeld in artikel 28 van de Wwm. Een verlof tot het voorhanden hebben wordt, behoudens het redelijk belang-vereiste, slechts verleend indien de aanvrager geen gevaar voor zichzelf, de openbare orde of veiligheid kan vormen. Hier moet een afweging in worden gemaakt. Deze veiligheidsafweging is de laatste jaren al sterker ingezet, maar dient verder te worden bestendigd en in het afwegingsproces tot de verlening een jachtakte of van de relevante bevoegdheidsdocumenten onder de Wwm te worden verankerd.

Het privébezit van wapens en munitie moet alleen worden toegestaan als aan de grootst mogelijk zekerheid dat dit veilig kan worden geacht, is voldaan. Hiertoe mag een vergaande inspanning van de burger worden verlangd. Iedereen die op legale wijze in het bezit is gekomen van een wapen of munitie kan immers door omstandigheden toch een risico voor zichzelf of voor anderen vormen. Daarom wordt middels deze wetswijziging een zwaardere screening gericht op de persoon van de aanvrager, verplicht gesteld. De zwaardere screening behelst een verplichte aanvraag in persoon, met een verplichte psychologische test en opgave van referenten, alsmede persoonlijke aanwezigheid bij controle op de opslagmogelijkheden voor wapens in het huis of bedrijf van de aanvrager.

Daarnaast wordt een permanente screening van wapenbezitters op grond van opnames onder de Wet bijzondere opnemingen psychiatrische ziekenhuizen (BOPZ) mogelijk gemaakt. Op grond hiervan kan een betere risicotaxatie in het kader van de beheersing van legaal wapenbezit worden gemaakt. De beide screenings zien op personen die voor langere tijd een wapen in hun bezit mogen hebben.

De screenings zijn niet nodig voor krijgsmacht, politie en de overige openbare dienst, omdat hiervoor reeds voldoende veiligheidsmechanismen op andere gronden gelden.

Wapenbezit wordt op grond van de Wwm toegestaan aan degene die een ontheffing op grond van artikel 4, dan wel een erkenning op grond van artikel 9 of een verlov op grond van de artikelen 28, 29 en 32 heeft. Voor het bezit van een geweer ten behoeve van de jacht is een jachtakte nodig. Iemand die een dergelijk bevoegdheidsdocument tot het bezit van een wapen wil verkrijgen, moet voortaan actief aantonen dat hem dit bezit kan worden toevertrouwd en moet meewerken aan een onderzoek naar zijn psychische gesteldheid. Hiertoe is een speciale test ontwikkeld door het Trimbosinstituut, waarmee risicofactoren inzake de persoon van de aanvrager kunnen worden gewogen.

De bewijslast dat hem het bezit van een wapen kan worden toevertrouwd komt meer dan voorheen bij de aanvrager te liggen. Dit betreft een uitgebreide en actieve informatieplicht. Als de aanvrager niet bereid of in staat is hieraan mee te werken of te voldoen, wordt het bevoegdheidsdocument niet verstrekt.

1.2 Informatieplicht bij aanvraag

De actieve informatieplicht voor de aanvrager bestaat uit verschillende elementen. Persoonlijk contact is daar een belangrijk onderdeel van. Er is gezocht naar een evenwicht tussen noodzakelijke administratieve verplichtingen en persoonlijk contactmomenten, op grond waarvan de korpschef die op de aanvraag tot het bevoegdheidsdocument moet beslissen, tot een onderbouwde en van zo veel mogelijk zekerheden voorziene beslissing kan komen. Het belang van persoonlijk contact met de aanvrager tijdens de afhandeling van zijn aanvraag wordt op een aantal momenten in het proces geborgd. De aanvraag moet in persoon worden gedaan en men is verplicht zelf aanwezig te zijn bij de controle die wordt gehouden op de wijze waarop wapens bij de aanvrager thuis of in zijn bedrijf zullen worden bewaard.

In beginsel is het niet verantwoord om aan iemand die – door oorzaken van zowel interne, als externe aard – onder sterke psychische druk staat, wat tot uitdrukking komt in een onvoorspelbaar gedragspatroon of (bijvoorbeeld) alcohol- en drugsmisbruik en waarbij de indruk bestaat dat de vergunninghouder zichzelf niet in de hand heeft, het voorhanden hebben van vuurwapens en munitie toe te vertrouwen. In het bezit van een vuurwapen zou de vergunninghouder op enig moment een gevaar zijn voor zichzelf of voor de openbare orde en veiligheid.

Dergelijke persoonlijkheidskenmerken kunnen uit verschillende bronnen en op verschillende manieren blijken. Het is, gezien het gevaar dat het bezit van wapens en munitie met zich meebrengt, gewenst veel controlemogelijkheden in te bouwen.

In het belang van de algehele veiligheid wordt sinds 2011 meer dan voorheen gescreend op de psychische gesteldheid van de aanvragers en houders van een wapenverlov of jachtakte. Op dit moment vindt deze screening op grond van de Circulaire wapens en munitie 2014 plaats aan de hand van een schriftelijk vragenformulier. Ook wordt bij de aanvraag voor een bevoegdheidsdocument naar referenties gevraagd. Raadpleging van referenten is in binnen- en buitenland een goed gebruik bij screening (voor een wapenverlov) aangezien referenten de aanvrager persoonlijk kennen gedurende een langere periode. Uitgangspunt is, zo is reeds geldend beleid, dat van de referenten één uit de sociale omgeving moet komen en een uit de jacht- c.q. schietsport of de groep waaruit een ander redelijk belang voor een wapenverlov, erkenning of vrijstelling voortkomt. Een derde referent kan worden opgegeven naar keuze.

In dit wetsvoorstel wordt de medewerking aan de verzwaarde screening wettelijk verplicht gesteld en is bijvoorbeeld de navraag bij referenten niet langer enkel een middel dat de korpschef kan inzetten om voldoende informatie te vergaren om de aanvraag te beoordelen, maar wordt de weigering om referenten op te geven een absolute afwijzingsgrond. Hier is voor gekozen om zeker te stellen dat in het aanvraagproces alle mogelijke middelen om de geschiktheid van de aanvrager te beoordelen aan bod komen en de aanvrager er zelf voor verantwoordelijk te maken dat alle informatie die van belang is voor de aanvraag wordt verstrekt.

1.3 De e-screener

Teneinde een nadere wegging over de persoon en de persoonskenmerken van de aanvrager mogelijk te maken, wordt deze als hij een bevoegdheidsdocument wil verkrijgen verplicht mee te werken aan een onderzoek, waarmee kan worden bepaald of de aanvrager op grond van persoonlijkheidskenmerken, persoonlijke omstandigheden of middelengebruik, een verhoogd risico op misbruik van wapens of munitie oplevert. Dit onderzoek zal – zo is het uitgangspunt - worden afgenomen in de vorm van een digitale vragenlijst: de e-screener. Op grond hiervan wordt een indicatie aan de korpschef gegeven van de psychische gesteldheid van de aanvrager.

De e-screener is een computergestuurde vragenlijst, die is samengesteld uit zoveel mogelijk (onderdelen van) gevalideerde vragenlijsten die risicofactoren en daderkarakteristieken meten. Omdat er veel risicofactoren te benoemen zijn, is het belangrijk om op te merken dat het niet zozeer gaat om het meten van zo veel mogelijk risicofactoren, maar juist te kijken naar specifieke combinaties van risicofactoren of cumulatie van specifieke risicofactoren. Naast de risicofactoren zijn specifieke daderkarakteristieken van belang. Het gaat bijvoorbeeld om impulsiviteit, gebrek aan empathie, egocentrisme, suïcidaliteit, narcistische krenking en extremisme. De keuze voor de risicofactoren en daderkarakteristieken die zijn opgenomen in de e-screener, komt voort uit literatuuronderzoek en bevraging van experts. De volgende risicofactoren zijn als uitgangspunt genomen bij het nader ontwikkelen van ijkpunten om de psychische gesteldheid van de aanvrager van een bevoegdheidsdocument te beoordelen:

- klinische factoren (psychische stoornis, verslaving, gedwongen opname, forensische zorg en suïcidale gedachten);
- stressvolle omstandigheden (problemen in relationele sfeer, problemen in de arbeidssfeer of opleiding, gebrekkig sociaal steunsysteem en stressvolle levensomstandigheden), en
- specifieke kenmerken van de aanvrager (agressie, crimineel gedrag, impulsiviteit en zelfregulatie, zelfstandige handelingsbekwaamheid, bovennormale fascinatie voor wapens en/of geweld, extreme uitingen en/of uitingen van radicalisering).

Op grond van vastgestelde risicoprofielen worden de gemeten resultaten gewogen. Deze weging leidt tot een positieve of negatieve uitkomst van de e-screener.

Er wordt niet voorgesteld dat een negatief resultaat van deze toets onvermijdelijk leidt tot afwijzing van de aanvraag. Of het bevoegdheidsdocument wordt verleend, blijft afhangen van het oordeel van de korpschef over de geschiktheid van de betrokkene, waarbij de uitkomst van de e-screener wordt meegewogen, evenals bijvoorbeeld de informatie die van referenten wordt verkregen. Ook is het denkbaar dat de aanvrager, in geval van een negatieve uitslag

een eigen onderzoek laat verrichten en de conclusie hiervan aan de korpschef overlegt. De korpschef betreft deze informatie uiteraard bij zijn oordeel over de geschiktheid van betrokkene en zal als hij toch tot de conclusie komt dat de aanvrager een wapen niet kan worden toevertrouwd, dragend moeten motiveren dat het geleverde tegenbewijs niet tot een ander oordeel leidt.

1.4 Melding van gedwongen opnames

Op grond van artikel 7, tweede lid, onderdeel b, Wwm kunnen de in de wet genoemde bevoegdheidsdocumenten voor wapenbezit worden ingetrokken indien er aanwijzingen zijn dat de houder daarvan het onder zich hebben van wapens of munitie niet langer kan worden toevertrouwd. Een zeer concrete aanwijzing hiervoor moet worden aangenomen als aan degene die een wapen bezit, een maatregel op grond van de Wet bijzondere opnemingen in psychiatrische ziekenhuizen (hierna ook: BOPZ) is opgelegd. Er is gebleken dat onder het huidige stelsel belangrijke risicofactoren bij reeds verleende verloven tot het voorhanden hebben van een wapen, onopgemerkt konden blijven. Om zich over veranderde omstandigheden in de persoonlijke situatie van een wapenbezitter een oordeel te kunnen vormen is de korpschef doorgaans afhankelijk van signalen van derden. In sommige gevallen kan vanwege het medisch beroepsgeheim geen melding worden gedaan, terwijl er wel sprake is van een ernstige situatie. Dit geldt met name indien iemand een acuut gevaar vormt voor zichzelf of zijn omgeving en er op grond daarvan maatregelen op grond van de Wet bijzondere opnemingen in psychiatrische ziekenhuizen worden getroffen. Bij een gedwongen opname in een psychiatrisch ziekenhuis, waarbij geen politieassistentie wordt verleend, wordt niet aan de politie gerapporteerd. Daardoor kunnen deze gevallen bij de korpschef onbekend blijven. In dit wetsvoorstel wordt daarom geregeld dat de korpschef van maatregelen op grond van de Wet bijzondere opnemingen in psychiatrische ziekenhuizen jegens wapenbezitters, via de officier van justitie, op de hoogte wordt gesteld.

Naar aanleiding van het schietincident in 2011 is overwogen of aan artsen een meldplicht zou moeten worden opgelegd indien hun patiënten naar hun mening ongeschikt zijn om vuurwapen en munitie in hun bezit te hebben. In Nederland kennen we in bepaalde gevallen, bij huiselijk geweld en kindermishandeling, een meldplicht voor medici. Dit is echter een middel dat alleen in uiterste gevallen zou moeten worden ingezet vanwege het vertrouwen dat nodig is tussen de behandelaar en zijn patiënt. Dit afwegende is niet voor een wettelijke meldplicht voor artsen gekozen. Tegelijk is het uitgangspunt geweest dat een gedwongen psychiatrische opname zodanig zwaarwegend is dat dit niet onbekend mag blijven bij de korpschef als het gaat om personen die de beschikking hebben over een wapen. Het criterium voor gedwongen opname ligt immers heel dicht bij de overweging dat iemand een wapen niet meer kan worden toevertrouwd; hij levert een gevaar voor zichzelf of zijn omgeving op. Daarom is in deze gekozen voor een meldplicht door de officier van justitie. De korpschef krijgt geen verdere informatie dan dat de opname heeft plaatsgevonden; hetgeen voor hem aanleiding moet zijn voor nader onderzoek naar het wapenverlof. Op basis van de melding van de officier van justitie zal de politie zo snel mogelijk overgaan tot het weghalen van de wapens en de munitie, waarover de houder van het bevoegdheidsdocument immers, vanwege zijn opname, geen zeggenschap meer kan uitoefenen. De concrete bevoegdheid daarvoor bestaat reeds op grond van artikel 8, tweede lid, Wwm. Zodra er weer contact mogelijk is met de vergunninghouder zal de korpschef zich (opnieuw) een oordeel vormen over diens geschiktheid om over een wapen te beschikken. De verwachting is dat dit veelal, gelet op de recente opname (nog) niet het geval zal zijn. Het bevoegdheidsdocument zal dan worden ingetrokken.

Er wordt een systeem voorgesteld waarin gedwongen opname, evenals een negatieve uitkomst van de e-screener, een sterke aanwijzing vormt over iemands geschiktheid, maar niet reeds op zichzelf, zonder oordeel van geval tot geval, onmiddellijk tot de conclusie leidt dat de betreffende persoon geen bevoegdheidsdocument voor het bezit van een wapen kan krijgen of behouden. Er is niet voor gekozen om de informatie van de officier van justitie over een gedwongen opname ook al in het aanvraagproces voor een bevoegdheidsdocument voor wapenbezit te betrekken; of te wel onderdeel te maken van de verzwaarde screening vooraf. Naar verwachting komen tijdens het aanvraagproces voldoende gegevens en informatie van de aanvrager beschikbaar om een oordeel over diens geschiktheid mogelijk te maken. Evenmin is ervoor gekozen om alle personen die ooit gedwongen opgenomen zijn geweest in een psychiatrisch ziekenhuis zijn uit te sluiten van een wapenvergunning, zoals in België het geval is.

De uitvoering van de meldplicht voor de officier van justitie zal plaatsvinden middels een koppeling tussen enerzijds het BOPZ-OMNIS systeem van het Openbaar Ministerie en anderzijds het politiesysteem VERONA. Daarbij zal op basis van een zogenaamd hit-no-hit-systeem geautomatiseerd worden gecontroleerd of degenen die in het BOPZ-OMNIS voorkomen ook in VERONA staat. Indien dat het geval is (dus bij een “hit”) wordt dit feit in VERONA geregistreerd en zichtbaar voor de politie. Van de betreffende bevoegdheidsdocumenthouder wordt dan enkel gemeld dat hij voorkomt in het BOPZ-OMNIS register.

1.5 Privacyaspecten

Het invoeren van de verzwaarde en permanente screening moet worden beoordeeld in het licht van het recht op eerbiediging van de persoonlijke levenssfeer, zoals neergelegd in artikel 10 van de Grondwet en artikel 8 van het Europees Verdrag tot bescherming van de Rechten van de Mens en de fundamentele vrijheden (EVRM). Uit de bescherming van dit recht vloeit voort dat een inbreuk hierop alleen toegestaan is wanneer dit noodzakelijk is in een democratische samenleving, in het belang van de openbare veiligheid of de voorkoming en vervolging van strafbare feiten, of ter bescherming van de rechten of vrijheden van anderen. Een dergelijke inmenging moet bij wet zijn voorzien. Artikel 8 van het EVRM en de daarop gebaseerde jurisprudentie stellen ook eisen aan de kwaliteit van de wettelijke regeling. Deze moet voor de burger voldoende toegankelijk en kenbaar zijn. Dit laatste betekent dat de regeling voldoende precies moet zijn geformuleerd, zodat de burger vooraf kan weten onder welke omstandigheden bevoegdheden mogen worden toegepast. De burger moet in staat zijn om de gevolgen te overzien die de nationale wetgeving voor hem heeft. De regeling moet bovendien waarborgen bieden tegen willekeurige inmenging door de overheid in het persoonlijke leven van de burger en tegen misbruik van bevoegdheid. Deze eis weegt zwaarder naarmate een bevoegdheid meer ingrijpend is en heimelijk kan worden toegepast. Op de aanvraag van een wapenverlof of jachttakte wordt beslist door de korpschef van de politie. De verwerking van gegevens daarbij wordt genormeerd door de Wet politiegegevens. Hier zijn procedurele waarborgen aan verbonden. De verzwaarde screening bij de aanvraagprocedure en de verstrekking van BOPZ-gegevens van houders van een bevoegdheidsdocument voor een wapen, brengen een inmenging in het recht op bescherming van het privéleven voor deze personen met zich mee. Deze inmenging moet een zo afgebakend mogelijke omvang hebben. Daarom wordt voorgesteld de artikelen van de Wet politiegegevens op grond waarvan verdere verwerking van verzamelde persoonsgegevens is toegestaan, niet van toepassing te verklaren op de gegevens die in het kader van de e-screener

en de BOPZ-melding door de officier van justitie, worden verstrekt. Deze gegevens mogen daarmee niet voor andere doelen worden gebruikt of verstrekt.

Er worden, behoudens de opgegeven referenten, alleen gegevens verstrekt en verwerkt van personen die een aanvraag doen voor een bevoegdheidsdocument voor wapenbezit of dit – in het geval van de BOPZ-melding – reeds hebben. De inmenging in het privéleven van aanvragers of houders van een bevoegdheidsdocument dat wapenbezit mogelijk maakt, is gezien de enorme veiligheidsrisico's bij wapenbezit noodzakelijk gebleken. Uitgangspunt is, zoals gezegd, dat het in beginsel niet verantwoord is om aan iemand die – door oorzaken van zowel interne als externe aard – onder psychische druk staat, het voorhanden hebben van wapens en munitie toe te vertrouwen. De voorgestelde zwaardere screening voldoet aan het subsidiariteitsvereiste, omdat de psychische gesteldheid en persoonlijkheidskenmerken van de aanvrager van een bevoegdheidsdocument dat wapenbezit mogelijk maakt, naast strafrechtelijke antecedenten, van doorslaggevend belang zijn bij de afweging of dit bezit een onaanvaardbaar risico met zich brengt.

Het beginsel van proportionaliteit houdt in dat het belang dat wordt gediend in verhouding moet staan tot de omvang van de beperking van de persoonlijke levenssfeer. Daarom is gekozen voor een duidelijke doelbinding bij het gebruik van de persoonsgegevens die op grond van de voorgestelde artikelen 6a, eerste lid, onderdeel b en c, en 7a, eerste lid, Wwm en artikel 38a, eerste lid, onderdeel b en c, Flora- en Faunawet worden verstrekt. De gegevens die afkomstig zijn uit de e-screener en de gegevens van referenten stellen de korpschef (of, in geval van ontheffing op grond van artikel 4 Wwm, de minister van Veiligheid en Justitie) in staat om tot een afweging te komen over de vraag of er reden is om te vrezen dat aan de aanvrager het onder zich hebben van wapens of munitie niet kan worden toevertrouwd, dan wel door hem van wapens of munitie misbruik zal worden gemaakt. De artikelen 8 tot en met 12 van de Wet politiegegevens - op grond waarvan het mogelijk is dat dat politiegegevens ook voor andere doelen (bijvoorbeeld opsporingsonderzoeken) kunnen worden verstrekt - zijn in het voorgestelde artikel 7b Wwm en artikel 38a, vierde lid, Flora- en faunawet, uitgezonderd. De korpschef kan op grond van de Wet politiegegevens wel de bij de aanvraag van een bevoegdheidsdocument verstrekte informatie aanvullen met overige politiegegevens.

De burger mag erop vertrouwen dat zijn medische gegevens alleen dan door de overheid in besluitvormingsprocessen als hier aan de orde zijn bij de verlening en het behouden van bevoegdheidsdocumenten, worden gebruikt als er sprake is van een zwaarwegend belang. De conclusie is dat dit in het kader van wapenbeheersing het geval is. Door wapenbezit kan een substantieel gevaar voor de houder zelf of anderen ontstaan. Dit rechtvaardigt de drempel die door de aanvrager moet worden genomen om de vergunning te verkrijgen.

Het op een andere wijze verkrijgen van de benodigde gegevens voor de beoordeling of er sprake van is dat een wapen de aanvrager of verlofhouder niet (langer) kan worden toevertrouwd, bijvoorbeeld door het opleggen van een meldplicht aan de arts, is niet mogelijk bevonden. Door het gebruik van de e-screener kan het beroepsgeheim van artsen ongemoeid blijven. Hetzelfde geldt voor de verplichte BOPZ-meldingen door de officier van justitie.

2. Bedrijfseffecten en administratieve lasten

Voor de uitvoering door de korpschef leveren de werkzaamheden op grond van het nieuw voorgestelde aanvraagproces voor een jachtakte, erkenning of verlof geen grote verzwaring van de normale werklast op, omdat de e-screener het huidige papieren inlichtingenformulier dat nu door de aanvrager moet worden ingevuld zal gaan vervangen. Uitgangspunt is wel dat alle huidige wapenbezitters bij de verlenging van hun bevoegdheidsdocument een keer verzwwaard worden gescreend. Dit zal gefaseerd over drie jaar plaatsvinden, waarbij wordt gestart met de groepen die gezien hun leeftijd een groter risico met zich meebrengen.

De kosten voor de ontwikkeling en de bouw van e-screener zijn in 2013 gemaakt en drukken niet meer op de begroting. Uit het vooronderzoek op de invoering van de e-screener bij de politie, blijkt dat er eenmalig ongeveer 90.000 euro nodig is voor verdere project- en ontwikkelkosten. De structurele exploitatiekosten van de e-screener zullen 28.000 euro per jaar bedragen.

Voor de burgers en de bedrijven die bevoegdheidsdocumenten op grond van de Wwm willen verkrijgen loopt reeds een gefaseerde verhoging van de te betalen legeskosten. De gevolgen van de wetswijziging hierop zijn te verwaarlozen. Er zal tweejaarlijks een audit worden gehouden op de taakuitvoering door de politie met betrekking tot de korpscheftaken in het kader van de relevante bijzondere wetten. Eventueel zal naar aanleiding van de uitkomst van deze inspectie een bijstelling van de leges plaatsvinden.

3. Adviezen

PM

II. ARTIKELSGEWIJZE TOELICHTING

ARTIKEL I

Onderdeel A

De minister van Veiligheid en Justitie kan voor nader in artikel 4, eerste lid, Wwm genoemde gebruiksdoeleinden een ontheffing verlenen van de bij of krachtens de Wwm vastgestelde voorschriften of verboden. De verzwaarde screening die in dit wetsvoorstel wordt geregeld zal ook op aanvragen voor een dergelijke ontheffing van toepassing zijn.

In het voorgestelde artikel 6a Wwm wordt bepaald dat vóór een ontheffing wordt verstrekt, een verzwaarde screening moet hebben plaatsgevonden. Binnen de verzwaarde screening zijn, zoals ook in het algemeen deel van de toelichting is aangegeven, persoonlijke contactmomenten en onderzoek ter plaatste van belang. De uitvoering hiervan is het beste belegd bij de korpschef. De minister van Veiligheid en Justitie vraagt de korpschef thans om inlichtingen en advies ter beoordeling van een verzoek om ontheffing. Ook wordt de ontheffing, wanneer deze wordt verleend, aan betrokkene uitgereikt door tussenkomst van de korpschef, zodat de korpschef alle ontheffingen direct kan registreren. Duidelijk moet zijn dat de verzoeker van een ontheffing, ondanks dat de minister bevoegd is om op zijn aanvraag te beslissen, zijn informatie en medewerking moet geven aan de korpschef. Met de voorgestelde toevoeging aan het tweede lid van artikel 4 Wwm wordt duidelijk gemaakt dat de aard van de bevoegdheid zich niet tegen machtiging tot uitvoering verzet. De bevoegdheid om te beslissen op een verzoek om ontheffing ligt op deze manier bij de minister van Veiligheid en Justitie, terwijl de procedure stappen en het onderzoek hierbij volledig kunnen worden uitgevoerd door de korpschef.

Onderdeel B

Artikel 6a

In dit artikel worden de soorten van bevoegdheidsdocumenten genoemd waarvoor de verzwaarde screening geldt. Dit zijn erkenningen, verloven en ontheffingen.

De consenten en vergunningen onder de Wwm zijn niet meegenomen in deze opsomming, omdat deze bevoegdheidsdocumenten voor vuurwapens volgen op, c.q. afhankelijk zijn van, een erkenning, verlof of ontheffing. Zo wordt een consent tot binnenkomen op grond van artikel 20, eerste lid, Wwm geweigerd indien de aanvrager niet gerechtigd is de wapens of munitie in Nederland voorhanden te hebben. Een vergunning tot vervoer van wapens kan op grond van artikel 9, vierde lid, Wwm deel zijn van de erkenning voor een wapenhandelaar, maar bestaat niet zelfstandig.

De aanvrager van een bevoegdheidsdocument op grond waarvan een particulier een wapen tot zijn beschikking kan hebben, zal zijn aanvraag daartoe in persoon moeten doen onder overlegging van een geldig identiteitsbewijs.

De aanvrager moet op grond van het voorgestelde in het eerste lid, onderdeel b, meewerken aan een onderzoek naar zijn psychische gesteldheid. Hiertoe is een speciale test ontwikkeld door het Trimbosinstituut, waarmee risicofactoren inzake de persoon van de aanvrager kunnen worden gemeten.

De aanvrager moet ten minste drie referenten opgeven. Dit wordt een wettelijke verplichting. Hier niet aan kunnen of willen voldoen betekent dat het bevoegdheidsdocument niet wordt verstrekt.

Als aan de verlening van het bevoegdheidsdocument als voorwaarde wordt gesteld dat voorzieningen worden getroffen om wapens en munitie veilig op te bergen wordt dit, thuis of op de bedrijfslocatie van de aanvrager, gecontroleerd. Bij een dergelijke controle moet de aanvrager verplicht aanwezig zijn, zodat verzekerd is dat met de aanvrager in zijn eigen omgeving bepaalde veiligheidsrisico's bekeken en besproken kunnen worden. De verplichte aanwezigheid borgt ook een moment van contact met de aanvrager en enig zicht op zijn woon- en leefomgeving.

De voorgestelde wijziging brengt een verzwaring van het aanvraagproces met zich mee. Deze verzwaring is in principe niet nodig als de aanvrager al recent gescreend is. Zoals ook uit het algemeen deel van de toelichting blijkt, komt het voor dat particuliere wapenbezitters meer dan één wapen thuis hebben. Voor elk van deze wapens moeten zij een aparte aanvraag doen. Ook moet een wapenverlof jaarlijks verlengd worden. Een opvolgende aanvraag moet wel in persoon worden aangevraagd, maar een nieuwe psychologische test en referentenonderzoek is in eerste instantie niet nodig. Daarom is in het tweede lid bepaald dat de verzwaarde screening op onderdelen niet van toepassing is als de aanvrager reeds een geldige erkenning, verlof of ontheffing heeft. Als naar het oordeel van de korpschef, gezien het veiligheids criterium ex artikel 7, eerste lid, onderdeel b, het ondergaan van het onderzoek (e-screener) of het bevragen van referenten evenwel noodzakelijk zijn voor het beoordelen van de (blijvende) geschiktheid van de aanvrager kunnen die eisen toch worden gesteld.

Het belang van persoonlijk contact bij de verlening van bevoegdheidsdocumenten voor wapens en munitie wordt onderstreept door te bepalen dat het verleende bevoegdheidsdocument alleen aan de aanvrager in persoon wordt uitgereikt.

In de praktijk kan het nodig zijn nadere regels te geven over de uitvoering van de verzwaarde screening, zoals het feitelijk gebruik van de e-screener of de selectie van referenten. Daarbij kan worden gedacht aan de situatie dat de korpschef een referent onvoldoende betrouwbaar vindt. Hiertoe krijgt de minister van Veiligheid en Justitie nader regelende bevoegdheid.

Onderdeel C

Artikel 7a

Op grond van de Wet bijzondere opnemingen in psychiatrische ziekenhuizen wordt van een inbewaringstelling in een psychiatrisch ziekenhuis en van een rechterlijke machtiging ter zake, mededeling gedaan aan de officier van justitie. Deze informatie wordt door het openbaar ministerie geregistreerd in het zogenaamde BOPZ-OMNIS-systeem. Zoals ook in het algemeen deel van de toelichting is aangegeven, geeft een gedwongen opname een dusdanig belangrijk signaal dat het bezit van een wapen de houder van een verlof, erkenning of ontheffing, waarschijnlijk niet meer kan worden toevertrouwd, dat de korpschef steeds geïnformeerd dient te zijn over gedwongen opnames van mensen die legaal een wapen in hun bezit hebben. De BOPZ-gegevens worden verstrekt ter ondersteuning van de taak van de korpschef op grond artikel 7, tweede lid, onderdeel b, van de Wwm en artikel 41, eerste lid, onderdeel c, Flora- en faunawet.

De in het voorgestelde artikel 7a opgenomen meldplicht van de officier van justitie kan in de praktijk gerealiseerd worden door een koppeling van het registratiesysteem van het OM aan het registratiesysteem van de verstrekte wapenverloven (VERONA).

Het VERONA-systeem heeft zijn grondslag in artikel 47 Regeling wapens en munitie, waarin is bepaald dat de korpschef in een bestand de naam, het adres en de woonplaats registreert van personen die bevoegd zijn een vuurwapen voorhanden te hebben.

Artikel 7b

Bij het gebruik van de e-screener en het onderzoek op basis van referenten naar de aanvrager op grond van het voorgestelde artikel 6a, worden persoonsgegevens verzameld en verwerkt. Deze gegevens worden gebruikt om het gedrag van de aanvrager van een bevoegdheidsdocument voor het bezit van wapens en munitie in de toekomst te kunnen voorspellen. Daarnaast worden op grond van het voorgestelde in artikel 7a persoonsgegevens die voor een ander doel zijn verzameld verder verstrekt en verwerkt.

De verwerking van deze gegevens wordt genormeerd door de Wet politiegegevens. Teneinde deze verwerking zo beperkt mogelijk te houden, zijn de artikelen 8 tot en met 12 van de Wet politiegegevens niet van toepassing verklaard op de gegevens die uit de e-screener en het referentenonderzoek naar voren komen. Hetzelfde geldt voor de melding van de officier van justitie dat iemand met een bevoegdheidsdocument voor wapenbezit gedwongen is opgenomen of in bewaring is gesteld op grond van de BOPZ.

ARTIKEL II

Onderdeel A

In artikel 26 Wwm is een uitzondering op het verbod om wapens en munitie voorhanden te mogen hebben opgenomen voor de houders van een jachtakte. De voorwaarden voor het verkrijgen van een jachtakte zijn opgenomen in de Flora- en faunawet. Op grond hiervan wordt door de korpschef beoordeeld of er grond is om aan te nemen dat de aanvrager van een jachtakte van de bevoegdheid om te jagen, of, voor zover van toepassing, van de bevoegdheid om wapens of munitie voorhanden te hebben, misbruik zal maken of hierdoor een gevaar voor zichzelf, de openbare orde of de veiligheid kan gaan vormen of dat de aanvrager nalatig zal zijn te doen wat een goed jager betaamt bij de uitoefening van de jacht.

Voor het onderwerp dat dit wetsvoorstel regelt - risicobeheersing bij wapenbezitters – gaat het er om zo veel mogelijk te voorkomen dat de bezitter van een vuurwapen een gevaar voor zichzelf of de openbare orde of veiligheid kan vormen. Hiertoe wordt, zoals ook bij artikel I is toegelicht een verzwaarde screening, bij de aanvraag van een bevoegdheidsdocument voor het bezit van een vuurwapen verplicht.

De Flora- en faunawet bevat een uitwerking van de eisen die in het kader van de Wwm worden gesteld aan het voorhanden hebben en gebruik van wapens. Deze eisen worden in het voorgestelde artikel 38a aangevuld met de verzwaarde screening, zoals die ook voor de bevoegdheidsdocumenten op grond van de Wwm moet gaan gelden. Een uitzondering wordt gemaakt voor de akte die wordt verleend op grond van artikel 45 Flora- en faunawet. Deze zogenaamde “logeerakte” wordt verleend indien de aanvrager geen woon- of verblijfplaats in Nederland heeft en genoegzaam aantoont dat hij gerechtigd is te jagen in het land waarin hij zijn woon- of verblijfplaats heeft. De logeerakte is slechts voor maximaal zes dagen geldig. Bovendien mag alleen gejaagd worden indien de houder zich bevindt in gezelschap van een in Nederland woonachtige houder van een geldige jachtakte.

Net als in de Wwm wordt, door in het vierde lid van artikel 38a een uitzondering op te nemen met betrekking tot het toepassingsbereik van de Wet politiegegevens, de verdere verwerking van gegevens die bij de verzwaarde screening, met de e-screener en het referentenonderzoek, door de korpschef worden verzameld en verwerkt, beperkt.

Onderdeel B

Omdat de Flora- en faunawet een dubbel afwegingskader kent bij de beslissing tot verlening van de jachtakte is in artikel 42 van de Flora- en faunawet een divergent rechtbeschermingsstelsel opgenomen. Voor zover de weigering of intrekking van de jachtakte is gegrond op redenen als bedoeld in artikel 39, eerste lid, aanhef en onderdeel e, onderscheidenlijk artikel 41, eerste lid, aanhef en onderdeel c van de Flora- en faunawet, staat hiertegen administratief beroep open bij de minister van Veiligheid en Justitie. Het gaat dan om het oordeel dat de aanvrager of houder van een jachtakte van de bevoegdheid wapens en munitie voorhanden te hebben, misbruik zal maken of hierdoor een gevaar voor zichzelf, de openbare orde of de veiligheid kan gaan vormen, c.q. maakt of vormt. Dit is een overweging die terug te voeren valt op de doelstellingen van de Wet wapens en munitie.

In de gevallen dat de overweging tot weigering of intrekking zijn reden vindt in de belangen die door de Flora- en faunawet worden beschermd, moet geen administratief beroep bij de

minister van Veiligheid en Justitie worden ingesteld, maar “regulier bezwaar” bij het bestuursorgaan dat de beslissing heeft genomen; de korpschef.

De verzwaarde screening is bedoeld om een betere inschatting te kunnen maken over de vraag of een potentiële wapenbezitter een gevaar voor zichzelf, de openbare orde of de veiligheid kan gaan vormen. Tegen een weigering wegens het niet voldoen aan de voorwaarden zoals vastgelegd in artikel 38a wordt zodoende ook administratief beroep bij de minister van Veiligheid en Justitie als rechtsmiddel voorgesteld.

ARTIKEL III

Aan de Tweede Kamer is toegezegd dat een vierjaarlijkse evaluatie van het brede stelsel wordt uitgevoerd, tenzij er tussentijds aanleiding toe is dit anders te doen. Hiertoe is in dit wetsvoorstel een evaluatiebepaling opgenomen.

ARTIKEL IV

Samenloop
PM

ARTIKEL V

Deze wet heeft onmiddellijke werking. Dat betekent dat ook aanvragen voor een eerste bevoegdheidsdocument gedaan vóór de inwerkingtreding van deze wet, waarop nog niet is beslist, moeten worden afgewezen als niet is voldaan aan de voorschriften gesteld in artikel 6a, eerste lid, Wwm en artikel 38a, eerste lid, van de Flora- en faunawet. Voor aanvragers die reeds een ontheffing, erkenning verlof of jachtakte hebben zou de onmiddellijke werking tot gevolg hebben dat zij vanwege de uitzondering die wordt gemaakt in de artikelen 6a, tweede lid, Wwm en 38a, tweede lid, van de Flora- en faunawet, nooit de verzwaarde screening hoeven te doorlopen. Dat is niet gewenst. Iedereen in de huidige groep wapenbezitters moet ten minste één maal verzwaard worden gescreend.

In het eerste en tweede lid van artikel V is daarom bepaald dat de uitzondering op de verzwaarde screening die geldt bij verlenging of bij aanvraag voor een verlof voor een nieuw wapen niet van toepassing is bij de eerste aanvraag hiertoe, nadat de gewijzigde bepalingen in de Wwm en Flora- en faunawet in werking zijn getreden.

Vanwege een, in verband met de werklast voor de politie, noodzakelijke gefaseerde invoering van de verzwaarde screening, is in het derde lid van artikel V bepaald dat in het eerste jaar na inwerkingtreding van de wet de groep die een bevoegdheidsdocument heeft en op het moment van invoering ouder is dan 25 maar jonger dan 60, (nog) niet onder de verzwaarde screening valt. In het vierde lid wordt van deze groep weer een deel uitgezonderd voor het tweede jaar na inwerkingtreding.

Hiermee wordt bereikt dat, verdeeld over drie cohorten waarbij in de gekozen volgorde rekening is gehouden met bekende maatschappelijke risicoclassificaties naar leeftijd, in drie jaar de volledige huidige groep van particuliere wapenbezitters verzwaard wordt gescreend. De groep die als laatste onder de verzwaarde screening valt zijn de wapenbezitters die op het moment van inwerkingtreding van deze wet tussen de 40 en 60 jaar oud zijn.

Deze volgorde is bepaald door het feit dat steeds meer onderzoek aantoont dat de rijping van de hersenen zich pas voltooid rond het vijfentwintigste levensjaar. De zogenaamde 25-minners vormen op grond hiervan een groep die een groter risico met zich meebrengt dan de andere wapenbezitters en moeten zo spoedig mogelijk onder de verzwaarde screening vallen. Op meer gevorderde leeftijd kunnen (lichamelijke) oorzaken gaan spelen die het

beoordelingsvermogen dat nodig is voor verantwoord wapenbezit, zodanig kunnen beïnvloeden dat ook voor deze leeftijdsgroep een zo snel mogelijk te houden verzwaarde screening gewenst is.

ARTIKEL VI

Inwerkingtreding.

PM

De Minister van Veiligheid en Justitie,